

VALSTS KONTROLES ĒTIKAS KODEKSS

Preambula

Mēs, Valsts kontroles darbinieki, apzinoties savu īpašo lomu Latvijas demokrātiskas un tiesiskas valsts stiprināšanā, sabiedrības labklājības veicināšanā un valsts ilgtspējīgā attīstībā, kā arī publisko finanšu līdzekļu efektīvas izmantošanas veicināšanā, apņemas kalpot sabiedrībai ne tikai ar augstu profesionālo kompetenci, bet arī ar cilvēcisku godprātību un atbildību.

Mūsu darba pamatā ir dziļa pārliecība par vērtībām, kuras izriet no Latvijas Republikas Satversmes un vispārcilvēciskajām normām. Cilvēciskās attiecības mūsu vidū nosaka no cilvēka cieņas izrietošās vispārpieņemtas uzvedības un ētikas normas. Profesionālās attiecības balstās uz šajā Ētikas kodeksā noteiktajām vērtībām – godīgumu, neatkarību, objektivitāti, kompetenci, profesionālo rīcību, konfidencialitāti un caurskatāmību.

Ievērot visas šīs vērtības ir ne tikai mūsu pienākums, bet arī personiska izvēle un dziļa pārliecība. Tās palīdz veidot saliedētu kolektīvu, drosmīgi pieņemt atbildīgus lēmumus, pārvarēt izaicinājumus un nodrošināt augstākos ētikas standartus, rūpējoties par Latvijas sabiedrības un valsts ilgtspējīgu attīstību.

Ētiska rīcība ir Valsts kontroles darbinieka profesionālās darbības neatņemama sastāvdaļa. Tāpēc mēs ticam, ka godprātība ir sadarbības pamats, objektivitāte stiprina mūsu neatkarību, kompetence veido autoritāti, konfidencialitāte apliecina uzticību sabiedrībai un sadarbības partneriem un profesionāla rīcība ir Valsts kontroles reputācijas pamats.

Mēs apzināmies, ka sabiedrības uzticība Valsts kontrolei ir neaizvietoājama vērtība, par kuru ikviens no mums atbild personīgi. Tāpēc tā ir mūsu kopīgi kopjama vērtība, kuras sargāšanā katrs no mums piedalās ar savu ikdienas darbu un attieksmi. Mūsu rīcība ietekmē ne tikai šodienas sabiedrību, bet arī nākamās paaudzes. Tādēļ mēs uzņemamies atbildību par savām darbībām un rīkojamies ar apņēmību un nākotnes redzējumu.

Ētikas kodekss nav tikai normu kopums, bet dzīvs dokuments – mūsu vērtību atspulgs un ceļvedis, kas attīstās kopā ar mums. Šis Ētikas kodekss ir mūsu kopējā apņemšanās – solījums sev, kolēģiem un sabiedrībai – būt par piemēru, lai mūsu darbs vienmēr kalpotu par paraugu un iedvesmotu citus, ka arī stiprinātu taisnīgumu mūsu Latvijā.

I NODAĻA VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1. Šis Ētikas kodekss (turpmāk – Kodekss) balstās uz Valsts kontroles likumu un citiem normatīvajiem aktiem, kā arī starptautiskiem publiskā sektora revīziju standartiem, tostarp *ISSAI 130*, un nosaka Valsts kontroles ētikas pamatprincipus, to izpaušmi uzvedībā un vispārīgās ētikas prasības Valsts kontroles esošajām un bijušajām amatpersonām un darbiniekiem (turpmāk kopā – darbinieki), kā arī piesaistītajiem ārējiem ekspertiem, kuri izpilda Valsts kontroles uzdevumus.
2. Kodeksā minētie darbinieka pienākumi nav izsmeļoši uzskaitīti. Ja darbinieka rīcību Kodekss tieši neregulē, viņam jārikojas pēc Kodeksā noteiktajiem ētikas principiem, kā arī vispārpieņemtām morāles un ētikas normām. Ir jānodrošina, ka uzvedība

- nepārprotami atbilst sabiedrības priekšstatiem par godīgu, profesionālu un uzticamu Valsts kontroles pārstāvi un neapdraud iestādes reputāciju.
3. Darbiniekam pēc amata pienākumu izbeigšanas jāizvairās no iespējama interešu konflikta, kas izriet no darbības Valsts kontrolē. Ja darbinieks plāno uzsākt darbību, kas varētu radīt šādu konfliktu, viņš par to rakstiski informē valsts kontrolieri.
 4. Ja darbiniekam rodas pamatotas aizdomas par cita darbinieka iespējamu Kodeksa pārkāpumu amata pienākumu izpildes laikā, viņam ir pienākums rakstiski informēt valsts kontrolieri vai Valsts kontroles Ētikas komisiju. Darbiniekam, kurš ziņo par pārkāpumu, tiek nodrošināta aizsardzība pret netaisnīgu vai diskriminējošu attieksmi, kā arī – pēc viņa pieprasījuma – anonimitāte.
 5. Ja darbinieks Valsts kontroles darbībā saskata godīguma vājās vietas, viņa pienākums ir darīt tās zināmas Ētikas komisijai.
 6. Lai iestādē veicinātu ētikas kultūru un uzzinātu par jauniem riskiem un specifiskiem gadījumiem, ētikas principi ir jāaktualizē regulārās mācībās, sanāsmēs un pasākumos.

II NODAĻA VISPĀRĪGĀS ĒTISKĀS VĒRTĪBAS

GODĪGUMS

7. Godīgums ir spēja rīkoties uzticami, izvairoties no jebkādas rīcības, kas varētu diskreditēt Valsts kontroles reputāciju, un lojāli atbilstoši Valsts kontroles vērtībām un darbības mērķiem, kā arī sabiedrības interesēs.

Darbinieka pienākumi

8. Savstarpējās attiecības balstīt uz pieklājību, cieņu, iecietību, uzticēšanos un atsaucību.
9. Izvairīties no personiskām, finanšu un citām interesēm vai attiecībām, kas neatbilst Valsts kontroles vērtībām, un nepieņemt labumus, ja tas ietekmē amata pienākumu izpildi.
10. Digitālos rīkus, tai skaitā mākslīgo intelektu, kā arī tehniskos līdzekļus izmantot atbildīgi un profesionālos nolūkos, ievērojot intelektuālo godīgumu.
11. Apzināties apstākļus, kas var apdraudēt godīgumu, neizrādīt labvēlību vai privilēģijas revidējamām vienībām, kā arī savā rīcībā būt neitrālam un neizmantojot ietekmi personiskās interesēs.
12. Ar savu attieksmi un uzvedību vairojot un saglabājot lojalitāti, izvērtējot apstākļus, kas to var apdraudēt, kā arī censties izvairīties no šādām situācijām vai novērst tās.
13. Iegūto piekļuvi informācijai un citiem vērtīgiem resursiem izmantot tikai Valsts kontroles mērķu sasniegšanai un sabiedrības interesēs.

NEATKARĪBA UN OBJEKTIVITĀTE

14. Neatkarība ir spēja veikt savus pienākumus bez jebkādas ietekmes, kas varētu apdraudēt profesionālo rīcību, kā arī spēja rīkoties godīgi, objektīvi, pamatoti un saglabāt profesionālo skepsi.
15. Objektivitāte ir spēja rīkoties neitrāli, uzklusot un izvērtējot atšķirīgus viedokļus, balstoties uz pārbaudītiem faktiem un pierādījumiem, nevis uz emocijām vai uz savām un trešo personu interesēm, un patstāvīgi pieņemt lēmumus.

Darbinieka pienākumi

16. Veicināt Valsts kontroles un savas darbības neatkarību un objektivitāti un izvairīties no to apdraudošiem faktoriem.
17. Atpazīt un nepieļaut situācijas, kad personīgie, tostarp politiskie, uzskati un darbības var apdraudēt neatkarību vai objektivitāti, Valsts kontroles reputāciju un sabiedrības uzticību mūsu darbībai.
18. Pildot amata pienākumus, ievērot politisko neitralitāti. Atturēties no savu politisko uzskatu paušanas publiski.
19. Informēt tiešo vadītāju par savu dalību politiskajās organizācijās, kā arī par iepriekšējām vai esošām attiecībām un situācijām, tajā skaitā pieņemtajiem lēmumiem, kas var apdraudēt neatkarību vai objektivitāti.

KOMPETENCE

20. Kompetence ir zināšanu, prasmju un personisko īpašību kopums, kas nodrošina spēju veikt noteiktos uzdevumus efektīvi un augstā kvalitātē, un tās tiek attīstītas mācīšanās vai pieredzes ceļā. Zināšanas ir darbības jomas teorētiska un praktiska izpratne. Prasmes ir spēja izpildīt konkrētus uzdevumus un sasniegt rezultātus. Personiskās īpašības ir cilvēka domāšanas veids un rakstura iezīmes.

Darbinieka pienākumi

21. Izprast savas funkcijas un veicamos uzdevumus, kā arī uzturēt, attīstīt un paplašināt savu kompetenci, sekojot profesionālās vides attīstībai.
22. Rīkoties krietni un rūpīgi, saskaņā ar piešķirtajām pilnvarām, uzdevuma prasībām un sagaidāmo kvalitāti.
23. Strādāt dažādās situācijās, spēt adaptēties, saglabāt augstu emocionālās inteliģences un saskarsmes kultūru neatkarīgi no darba uzdevuma sarežģītības vai situācijas.
24. Attīstīt līderības prasmes, nodrošinot augstu padoto darbinieku motivācijas un iesaistes līmeni.
25. Informēt vadītāju, ja kompetence neatbilst vai nav pietiekama konkrēta uzdevuma veikšanai.

PROFESIONĀLA RĪCĪBA

26. Profesionāla rīcība ir tāda, kas ļauj zinošai trešajai personai secināt, ka paveiktais atbilst piemērojamām prasībām, tiesību aktiem un principiem, kā arī profesionālajiem standartiem.

Darbinieka pienākumi

27. Rīkoties tiesiski un atbilstoši sabiedrībā pieņemtajām uzvedības normām.
28. Patstāvīgi uzņemties tikai profesionālajai kompetencei atbilstošus darbus.
29. Izprast un ņemt vērā sava amata nozīmi un rīcības ietekmi uz sabiedrības uzticību iestādei, kā arī apzināties citu personu gaidas par to.
30. Atturēties no amata negodprātīgas izmantošanas un būt rūpīgam un atbildīgam sadarbībā ar citām personām, lai rīcība vai izteiktais viedoklis neapdraudētu iestādes reputāciju.
31. Sadarboties kopīgo mērķu sasniegšanai, balstoties uz savstarpēju uzticēšanos un nodrošinot atbalstu un profesionālu komunikāciju.
32. Dalīties ar zināšanām un informāciju iestādē, nacionālā un starptautiskā līmenī.
33. Izvairīties no juridiski formāli pieļaujamām darbībām, kas neatbilst profesionālās ētikas uzvedības standartam.

KONFIDENCIALITĀTE UN CAURSKATĀMĪBA

34. Konfidencialitāte ir informācijas, kas iegūta, pildot amata pienākumus, aizsardzība un izmantošana tikai darba pienākumu veikšanai.
35. Caurskatāmība ir Valsts kontroles darbības atklātums tiktāl, ciktāl to neierobežo konfidencialitātes prasības.

Darbinieka pienākumi

36. Darba pienākumu izpildes laikā iegūto informāciju izmantot tikai ar uzdevumu izpildi tieši saistītiem mērķiem un aizsargāt informāciju pret neatļautu piekļuvi, izpaušanu vai izmantošanu.
37. Nepieļaut informācijas izmantošanu personīgajam labumam vai citu personu interesēs.
38. Ievērot konfidencialitāti gan nodarbinātības laikā, gan pēc tās izbeigšanas neatkarīgi no informācijas iegūšanas apstākļiem vai tās potenciālās nozīmības.
39. Rūpīgi izvērtēt iespējamos riskus, kas var rasties, izpaužot informāciju, ņemot vērā komunikācijas formu, saturu un vidi, un ievērot piesardzību tās izmantošanā.
40. Nodrošināt revīzijas procesa, piemērotās metodoloģijas, pieņemtā lēmuma pamatojuma un iestādes darbības principu saprotamību, skaidrību un pieejamību.

NOSLĒGUMA JAUTĀJUMS

41. Atzīt par spēku zaudējušu Valsts kontroles ētikas kodeksu (apstiprināts Valsts kontroles padomes 2014. gada 24. novembra sēdē, protokols Nr. 64., 3.§).